

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dirección artística e escénica				
Materia	Dirección artística e escénica			
Código	P04G070V01701			
Titulación	Grao en Comunicación Audiovisual			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Comunicación audiovisual e publicidade			
Coordinador/a	Fernández Pérez, Rosa Maríana			
Profesorado	Fernández Fernández, Miguel Angel Fernández Pérez, Rosa Maríana			
Correo-e	marianacarballal@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral				

Competencias	
Código	
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
C2	Coñecemento da relación existente entre a evolución tecnolóxica e industrial e a linguaxe audiovisual, tendo en conta os conceptos teórico prácticos das representacións visuais e auditivas, os sistemas de comunicación e transmisión de conceptos e as súas realidades, así como os valores simbólicos e culturais básicos que favorezan unha correcta interpretación e análise dos signos ou códigos da imaxe en toda a súa extensión.
C11	Coñecemento da imaxe espacial e das representacións icónicas no espazo, tanto na imaxe fixa como audiovisual, así como os elementos constitutivos da dirección artística. Estes coñecementos tamén envolven as relacións entre imaxes e sons desde o punto de vista estético e narrativo nos diferentes soportes e tecnoloxías audiovisuais.
C12	Coñecemento da planificación sonora e das representacións acústicas do espazo, así como os elementos constitutivos de deseño e a decoración sonora (sound designer) Estes coñecementos tamén envolverán a relación entre os sons e as imaxes desde o punto de vista estético e narrativo nos diferentes soportes e tecnoloxías audiovisuais. Tamén se inclúen os modelos psicolóxicos especificamente desenvolvidos para a comunicación sonora e a persuasión a través do son.
C14	Capacidade para crear e dirixir a posta en escena integral de producións audiovisuais cinematográficas e videográficas, responsabilizándose da posprodución, dirección de actores e axustándose ao guión, plan de traballo e orzamento previo.
C16	Capacidade e utilización das técnicas e procesos na organización da produción fotográfica, así como as técnicas e procesos de creación no campo da imaxe fixa en xeral tanto en entornos analóxicos como dixitais.
C33	Capacidade para asumir o liderado en proxectos que requiran recursos humanos e de calquera outra natureza, xeríndoos eficientemente, asumindo os principios da responsabilidade social.
D2	Capacidade de traballo en equipo e de comunicación das propias ideas mediante a creación dun ambiente propicio, así como capacidade para integrarse nun proxecto común encamiñado á obtención de resultados
D3	Capacidade para asumir riscos expresivos e temáticos, aplicando solucións e puntos de vista persoais no desenvolvemento dos proxectos.
D6	Orde e método: habilidade para a organización e temporalización das tarefas, realizándoas de xeito ordenado adoptando con lóxica as decisións prioritarias nos diferentes procesos de produción audiovisual
D7	Conciencia solidaria: respecto solidario polas diferentes persoas e pobos do planeta, polos valores universais de educación, cultura, paz e xustiza, e polos dereitos humanos, a igualdade de oportunidades e a non discriminación de mulleres e persoas con discapacidade
D8	Sensibilidade, respecto e necesidade de conservación do patrimonio cultural e audiovisual de Galicia e do mundo

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Coñecemento do proceso de produción dunha obra audiovisual	C2
2. Aplicar técnicas en función das súas capacidades expresivas	A4
3. Identificar e definir os elementos visuais constitutivos da dirección artística	C11
4. Coñecemento dos elementos sonoros constitutivos do deseño e decoración sonora	C12
7. Crear e aplicar un deseño escenográfico da posta en escena (coreografía, interpretación, dramaturgia) dunha obra audiovisual	C14
5. Capacidade e habilidade para planificar os recursos (técnicos e humanos) nas diversas fases da produción dun relato audiovisual	C16
8. Demostrar capacidade para incorporarse e adaptarse a un equipo de traballo colectivo	C33
9. Respectar os diferentes deseños estéticos presentes na posta en escena que han ir configurando, a través dos tempos e as culturas, o universo audiovisual actual	D2 D3 D6 D7 D8

Contidos

Tema	
Os bloques nos que está dividida a materia teñen en conta a dimensión eminentemente práctica da mesma.	1- Contextualización e marco histórico da Dirección Escénica
CAPITULO 1 - DIRECCION ESCENICA	2- A realidade actoral. 3- Descubrimento e aproximación. 4- Metodoloxías e ferramentas da Dirección Escénica. 5- Interpretación actoral no Teatro, no Cine e na Tv. 6- Análise activa. 7- Propostas de Dirección. Dirección de secuencias.
CAPITULO 2: DIRECCION ARTISTICA	1 □ Coñecer o papel da dirección artística na industria cinematográfica. 2 □ Coñecer a evolución e o desenvolvemento da dirección artística a través da Historia do Cine. 3 □ Coñecer as singularidades e a situación da dirección artística no cine norteamericano, no cine europeo, no cine español e no cine galego. 4 □ Entender a dirección artística relativa ao pasado histórico, as diferentes perspectivas e a importancia da Documentación. 5 □ Entender a dirección artística relativa ao futuro, as diferentes perspectivas e a importancia da Documentación. 6 □ Coñecer a realidades dos decorados á marxe do Estudio, realizados en exteriores, a súa complexidade e a súa singularidade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	10	10
Presentacións/exposicións	0	12	12
Sesión maxistral	30	14	44
Presentacións/exposicións	0	15	15
Sesión maxistral	0	15	15
Estudo de casos/análises de situacións	30	20	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	2	2
Traballos e proxectos	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición

Saídas de estudo/prácticas de campo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Presentacións/exposicións	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Probas	**Descrición**
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	DIRECCION ARTISTICA - 50% Asistencia: 10% Análisis de películas: 10% Traballo individual ou en equipo: 20% Proba escrita: 10%	40	
Traballos e proxectos	DIRECCION ESCENICA: Teoria - 15 % O final do curso realizarase un exame escrito que constará de: Preguntas breves de coñecementos xerais sobre a temática impartida. Desenvolvemento dun tema específico Práctica - 45 % Presentación dunha análise dun guión audiovisual. Presentación dun exercicio de Dirección dunha secuencia e a súa correspondente análise activa.	60	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia consta de dúas partes perfectamente diferenciadas: **Dirección Escénica** e **Dirección Artística** e con docentes distintos.

O alumno deberá aprobar ámbalas dúas partes por separado, contribuindo a cualificación final coas seguintes porcentaxes: Dirección Escénica 60% e Dirección Artística 40%.

Ademais, en Dirección Escénica, a teoría e a práctica tamén deben ser superadas de xeito independente. Na segunda convocatoria o alumno acordará cos profesores o tipo de exame, a partires de cada situación individual. Caso de aprobar unha das partes conservarase esa cualificación en xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía principal Dirección Escénica:

Aristóteles 1974, Poética , Madrid: Gredos

Artaud,A.,1990, El Teatro y su Doble , Barcelona: Edhasa.

Brecht Berthold, Escritos sobre el Teatro ,Editorial Nueva Visión

BontDan,1981, Escenotecnias en Teatro, Cine yTelevisión. Barcelona : Editorial Leda.

BrookMeter,1968, El Espacio Vacío ,Barcelona:Ediciones Península

BrookMeter,1993, La Puerta Abierta ,Barcelona: Alba Editorial,s.l.u

Bordwell,D.1995, El significado del Filme .Barcelona. Paidós

CaminoJaime, El Oficio del Director de Cine ,Madrid: Cátedra.

Canfield Curtis, 1991 El artede la dirección escénica, Publicaciones de la Asociación de Directores deEscena.

Casetti F. Y Di Chio Federico,1991, Como analizarun film , Barcelona:Paidós.

Chion, Michel,1993, La Audiovisión. Introducción a un análisisconjunto de la imagen y el sonido .Barcelona: Paidós

Copeau Jacques, La actitud del Director deEscena , Barcelona :Paidós

Douvignaud Jean, El Actor (Apuntes sobre una sociología delcomediante) , Madrid: Editorial Taurus.

Helbo A. 1978, Semiología de la Representación, Teatro,Televisión, Cómic, Barcelona , Gili. Con

HHetmon Robert,1965, El Método del Actor´sStudio (Conversaciones Lee Strasberg) ,Madrid: Editorial Fundamentos.

Hormigón Juan A., Inicios de la Dirección deEscena, Madrid: Cátedra

Mamet David,1997 , Dirigir Cine ,México:Instituto Mexicano de Cinematografía.

May Renato, 1959 , Cine y televisión ,Madrid. Rialp

Meyerhol, Teoría Teatral , Madrid: EditorialFundamentos

Miralles Albert, La Dirección De Actores ,Madrid: Cátedra

Oliva C. Y Torres Monreal F. 1990 , HistoriaBásica del Arte Escénico , Madrid, Cátedra

Oliva César , La Dirección de Escena como compromiso ideológico y estético ,Madrid: Cátedra

Pudovkin,1995, El Actor en el Film , Buenos Aires:Losange

StanislavskiC., El Trabajo del Actor sobre sí mismo . Buenos Aires: Editorial Quetzal

Strasberg L., 1989, Un Sueño de Pasión (La elaboración delMétodo) Buenos Aires: Emecéos riojanos.

Bibliografía complementaria Direción Escénica:

Adam, Jean Michael & Marc Bonhomme (2000): La Argumentación publicitaria: retórica del elogio y de la persuasión (traducción de María A. Pérez Harguindey y Manuel Talens), Madrid, Cátedra.

Baños González, Miguel et al. (2009): Las palabras en la publicidad. El redactor publicitario y su papel en la comunicación publicitaria , Madrid, Laberinto.

Blanco, Luisa (1997): El lenguaje de los textos publicitarios, en Henríquez y Esparza (eds.): Estudios de lingüística , Servizo de publicacións da Universidade de Vigo, pp. 155-165.

Briz, A. (coord.) (2008): Saber hablar , Madrid, Aguilar.

Cassany, Daniel (2009, 16ª ed.): La cocina de la escritura , Barcelona, Anagrama.

Escandell Vidal, Mª Victoria (2005): La comunicación , Madrid, Gredos.

Fernández, Eduardo (2006): Retórica clásica y publicidad , Logroño, Instituto de estudi Aguilera Sastre J., Primeros pasos de la Dirección de Escena en España (1930.36), Claves para un análisis , Madrid:Cátedra

Gutiérrez Ordóñez, Salvador (1997): Comentario pragmático de textos publicitarios , Madrid, Arco Libros.

Martínez de Sousa, José (2008): Ortografía y ortotipografía del español actual , Gijón, Trea.

Mesanza López, J. (2009): Hablar y escribir correctamente: barbarismos, impropiedades y dudas en el español oral y escrito , Madrid, Wolters Kluwer.

RAE (2010): Ortografía de la lengua española, Madrid, Espasa.

Robles Ávila, Sara & Mª victoria Roemro (coord.) (2010): Publicidad y lengua española, Sevilla, Comunicación Social ediciones y publicaciones.

Robles Ávila, Sara (ed.) (2005): Aspectos y perspectivas del lenguaje publicitario , Málaga, Universidad de Málaga.

Sánchez Lobato, J. (coord.) (2006): Saber escribir , Madrid, Aguilar.

Vellón Lahoz, Javier (2007): Estrategias lingüísticas de los textos publicitarios, Barcelona , UOC.

Álvarez, M (1997): Escritos comerciales , Madrid, Arco Libros.

RAE (1999): Ortografía de la lengua española (Ed. revisada por las Academias de la Lengua Española), Madrid, Espasa.

RAE(2004): Diccionario de la lengua española [Recurso electrónico], Madrid, Espasa Calpe (http://buscon.rae.es/draeI/).

RAE / Asociación de academias de la lengua española (2005): Diccionario panhispánico de dudas , Madrid, Santillana (http://buscon.rae.es/dpdI/).

RAE / Asociación de academias de la lengua española (2009): Nueva gramática de la lengua española (2 vol.), Madrid, Espasa libros.

Rodero Antón, Emma et al. (2004): La Radio que convence: manual para creativos y locutores , Barcelona, Ariel.

Sánchez Corral, Luis (1991): Retórica y sintaxis de la publicidad: (itinerarios de la persuasión), Córdoba, Universidad.
Bibliografía principal Dirección Artística:

ETTEDGUI. PETER. DISEÑODE PRODUCCIÓN & DIRECCIÓN ARTÍSTICA . OCÉANO. BARCELONA, 2001.

GOROSTIZA,JORGE. DIRECTORES ARTÍSTICOS DEL CINE ESPAÑOL. CÁTEDRA/FILMOTECAESPAÑOLA. Madrid, 1997.

GOROSTIZA,JORGE;SANDERSON, JOHN D. CONSTRUCTORES DE ILUSIONES. LA DIRECCIÓN ARTÍSTICA CINEMATOGRÁFICA ENESPAÑA . Ediciones de la Filmoteca, Valencia, 2010.

MURCIA, FÉLIX. LA ESCENOGRAFÍA EN EL CINE. EL ARTE DE LA APARIENCIA . FundaciónAutor, Madrid, 2002.

RAMÍREZ, JUAN ANTONIO. LA ARQUITECTURA EN ELCINE. HOLLYWOOD, LA EDAD DE ORO. HERMANN BLUME. MADRID, 1986.

Belluscio, Marta. VESTIR A LAS ESTRELLAS. Ediciones B. Barcelona, 1999.

Rizzo, Michael.MANUAL DE DIRECCION ARTISTICA CINEMATOGRÁFICA.Ediciones Omega. Bercalona, 2007.

Tauler, Arnoldo. DIRECCIÓN ARTÍSTICA DE CINE Y TELEVISIÓN. 4ª ed., 2010. Online: XLibris.

VILA, SANTIAGO. LA ESCENOGRAFÍA. CINE YARQUITECTURA. CÁTEDRA, SIGNO E IMAGEN. MADRID, 1997

Bibliografía complementaria Dirección Artística:

ALARCÓN, ENRIQUE. EL DECORADOR EN EL CINE. FESTIVAL DE CINE DE ALCALÁ DE HENARES. ALCALÁ DEHENARES, 1984

CORMAN,ROGER/JEROME, JIM. ROGER CORMAN, COMO HICE CIEN FILMS EN HOLLYWOOD YNUNCA PERDÍ NI UN CÉNTIMO .ALERTES. BARCELONA, 1992

FERNÁNDEZ MAÑAS, IGNACIO. GIL PARRONDO, PASION Y RIGOR. Diputación de Almería, Almería,1997.

FERNÁNDEZMAÑAS, IGNACIO. GIL PARRONDO, LA REALIDAD PROYECTADA. Diputación de Almería,Almería, 2009.

GUARDIA, MANUEL/ALONSO, RAÚL. TÉCNICAS DECONSTRUCCIÓN, ORNAMENTACIÓN Y PINTURAS DE DECORADOS. IORTV, 1993.

LUMET, SIDNEY. ASÍ SE HACEN LAS PELÍCULAS. RIALP. Madrid, 2002. NANE, TRAUTNER (ed.). EL MUNDO DE ALEXANDRE TRAUNER.SEMINCI. VALLADOLID, 1999.

NAVARRO, ÁLEX, JUAN BAYO, OLCINA, ROBERTO. VESTIRLOS SUEÑOS.FIGURINISTAS DEL CINE ESPAÑOL. SEMINCI. VALLADOLID, 2007.

Márquez, Úbeda. ALMERÍA, PLATÓ DE CINE. Rodajes cinematográficos (1951-2008). Instituto de Estudios Almerienses. Almería, 2009.

Matellano, Víctor. DECORADOS, GIL PARRONDO. T&B Editores. Barcelona, 2008.

Ortega Campos, Ignacio. CRÓNICA SOCIAL DEL CINE EN ALMERÍA: 1896-1936. Fundación Unicaja, Málaga, 2005.

Pérez Siquier. ALMERÍA Y EL CINE. Diputación de Almería. Almería, 2005.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Guión, produción e realización para programas de entretemento/P04G070V01906

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Guión, produción e realización de programas de ficción/P04G070V01602